

Verslag werkgroep Non-fictie

27/11/2025

Voor verslag: Marjan Hauchecorne

De vergadering begint om 10u en eindigt om 12.30u.

1	Verslag vergadering	1
1.1	Introductie	1
1.2	Vormgeledingen worden vormgenres	1
1.3	Loskoppelingen gelede trefwoorden	3
1.4	Trefwoorden	3
1.4.1	Drugs ; verslaving	3
1.4.2	DNA-onderzoek	4
1.5	ZIZO-invullingen	4
1.5.1	Vuur/Vuurbestrijding/Brandweer:	4
1.5.2	Annotatie 'Geschiedenis van...':	5
1.6	Overkoepelende issues	5
1.6.1	Ontsluiting Israël en Palestina	5
1.7	Varia	7
1.7.1	Overkoepelende werkgroep:	7
1.7.2	Feedback werkwijze structuur werkgroepen	7
2	Volgende vergadering	7
3	Aanwezigheden	7

1 Verslag vergadering

1.1 Introductie

- Deze vergadering verloopt online vanwege de beknopte agenda
- We plannen de volgende vergadering als een fysieke vergadering
- In elke werkgroep streven we ernaar dat er ook minstens één niet-Vlacc-bibliotheek aanwezig is. In deze werkgroep zitten 2 niet-Vlacc-deelnemers: Stijn C. (Bibliotheek Waregem) en Sandra M. (Bibliotheek Duffel, verontschuldigd).

1.2 Vormgeledingen worden vormgenres

Context: Bij de oefening die gemaakt werd rond het opsplitsen van de gelede onderwerpen met het oog op de overstap naar het nieuwe softwaresysteem, kwamen geleedingen naar boven die gaan over de vorm, maar niet over de inhoud.

- Het merendeel van dit soort genres zullen in het nieuwe systeem behouden blijven, maar worden **vormgenres**.

Geleding overzetten naar 650\$9vge (vormgenre)

<i>atlassen</i>	
<i>autoroutes</i>	<i>interviews</i>
<i>beeldwoordenboeken</i>	<i>kunsgidsen</i>
<i>bibliografieën</i>	<i>literaire reisgidsen</i>
<i>biografieënverzamelingen</i>	<i>redevoeringen</i>
<i>bladmuziek</i>	<i>reisgidsen</i>
<i>boekbesprekingen</i>	<i>reisbeschrijvingen</i>
<i>catalogi</i>	<i>statistieken</i>
<i>chronologieën</i>	<i>studiegidsen</i>
<i>discografieën</i>	<i>taalcursussen</i>
<i>encyclopedieën</i>	<i>songteksten (vroeger: 'teksten'!)</i>
<i>fietsroutes</i>	<i>topografische kaarten</i>
<i>foto's</i>	<i>vaarroutes (vroeger: 'vaargidsen'!)</i>
<i>gidsen</i>	<i>wandelroutes</i>
<i>historische kaarten</i>	<i>woordenboeken</i>

- Waar dit niet mogelijk was, zullen deze geledingen **geschrap**t worden.

Geleding (650\$x\$9vtr) schrappen

<i>adressen</i>	
<i>afkortingen</i>	<i>keuzelijsten</i>
<i>afstandsgidsen</i>	<i>necrologieën</i>
<i>anekdoteverzamelingen</i>	<i>registers</i>
<i>citatenverzamelingen</i>	<i>rijmwoordenboeken</i>
<i>fondslijsten</i>	<i>routeplanning</i>
<i>geologische kaarten</i>	<i>tabellen</i>
<i>geluidsopnamen</i>	<i>tekeningen</i>
<i>kaarten</i>	<i>trefwoordenlijsten</i>

- Uit de werkgroep:
Wat doen we met boeken met veel foto's: als het bv. een biologieboek is, met veel foto's, zouden we nu mogelijk wel een trefwoord Dieren ; foto's geven, als het helft foto's helft informatie is, geef je dan in dat geval ook een een vormgenre foto's, en zo ja, klopt dat dan wel?

De werkgroep is het erover eens om enkel het vormgenre Foto's te geven aan titels waar de foto's méér zijn dan enkel ter illustratie van het onderwerp, waar de nadruk echt ligt op de foto's, of als de foto's primeren in het geheel van de publicatie.
Eventuele voorbeelden waar twijfel over zou zijn, kunnen doorgestuurd worden aan Thaïs / naar het mailforum.

- Er is nog een probleem met het vormgenre **Reisverhalen** versus vormgenre **Reisbeschrijvingen**:
Eerder werd in een invoeroverleg fictie/non-fictie unaniem gekozen om vormgenre 'Reisverhalen' te gebruiken voor zowel fictie als non-fictie, maar inhoudelijke genres en vormgenres zullen in het nieuw invoersysteem in een ander veld geplaatst worden (vgl. het eerdere plan om in Aleph een 655-veld 'Vormgenre' te creëren)

-> Voorstel: toch het vormgenre 'Reisbeschrijvingen' hanteren (voor vormgenre -> non-fictie) vs. Reisverhalen (voor inhoudelijk etiketgenre -> fictie). Momenteel wordt de geleiding 'Reisbeschrijvingen' vooral voor historische beschrijvingen gebruikt.

De werkgroep is het er over eens dat dit een goed voorstel is.

1.3 Loskoppelingen gelede trefwoorden

Het is een internationale trend dat gelede trefwoorden verdwijnen omdat dit een aantal duidelijke voordelen heeft:

- Meer mogelijkheden voor linked (open) data
- Meer mogelijkheden voor selecties, tijdlijnen, groeperingen, ...

In een apart werkgroepje werden de gelede trefwoorden bekeken in deze context en werd een plan van aanpak uitgestippeld.

Aanpak:

- Volwassenen onderwerpen: de gelede trefwoorden worden gewoon gesplitst, daarna voorzien we een opkuisactie waar de probleemgevallen kunnen opgelost worden.
- Authority records worden hierin meegenomen, maar deze taak zal veel handmatig werk vragen. We plannen om hiervoor een jobstudent in te schakelen.

Vragen uit de werkgroep:

- LE: Wat doen we met driedubbele geleidingen: het verband tussen de geleidingen valt weg.
Antwoord: Uit de oefening die we hieromtrent gedaan hebben is gebleken dat het loskoppelen van de geleidingen niet zo'n groot probleem is omdat je de losse termen wel kan combineren bij het zoeken. Enkel vagere geleidingen als 'toepassingen' of zo, leveren wat meer vragen op. Deze worden individueel bekeken.
- AN: Wat met tijdsgelidingen als '1945-':
Antwoord: Er zullen in Elody verschillende types onderwerpen zijn (o.a. tijdsgelidingen). Dat is dus voorzien en zal duidelijk zijn.
- LE: Sommige dingen zullen pas duidelijk worden NADAT er overgestapt is, het zal trial and error zijn.
Antwoord: we proberen zoveel mogelijk alle scenario's op voorhand uit te denken.

Als hierover vragen of bezorgdheden zijn, mogen deze steeds doorgestuurd worden naar Thaïs / de Cultuurconnect-collega's.

1.4 Trefwoorden

1.4.1 Drugs ; verslaving

Situatie nu: "Drugs; verslaving" is een uitgesloten term bij "Drugsverslaving", en dit zowel bij thema's als trefwoorden, volwassenen en jeugd.

- Er zijn 3 mogelijke opties:
 - We kiezen voor de vorm met geleiding als voorkeursterm: Drugs ; verslaving
 - We behouden de vorm in één woord als voorkeursterm: Drugsverslaving
 - We trekken het nu al uit elkaar: kennen twee trefwoorden/thema's toe: Drugs + Verslaving(en)
- Reacties uit de werkgroep
 - Welke optie we ook kiezen: we moeten dan voor alle verslavingen dezelfde werkwijze

hanteren.

- Verslaving of verslavingen? Soms is een meervoudsvorm niet de meest logische zoekterm.
- Als we kiezen voor de vorm met geleiding of om nu al te splitsen: hoe kunnen we ervoor zorgen dat er nog steeds wel kan gezocht worden op de vorm in één woord (drugsverslaving)?

Conclusie:

- We kiezen ervoor om de termen nu al uit elkaar te trekken, dus Drugs + Verslaving
- We kiezen voor de enkelvoudsvorm Verslaving
- Deze werkwijze volgen we voor alle mogelijke verslavingen
- Alcohol: hier is nu de huidige term Alcoholisme in gebruik, maar dit zou dan ook Alcohol + Verslaving moeten worden

1.4.2 DNA-onderzoek

Er werd een nieuw trefwoord gecreëerd 'DNA-onderzoek' (bij Vlacc-rec. 10520140 'DNA liegt niet: de zoektocht naar verloren Joodse familie') > bij dit nieuwe trefwoord werd uitgesloten: 'DNA-testen'

Er bestond al het trefwoord 'Genetisch onderzoek' (vtr) met daarbij uitgesloten: 'Erfelijkheidsonderzoek'

Leners zoeken hiernaar vanuit verschillende contexten: medische context, genealogisch onderzoek, adoptie-situaties, forensisch DNA-onderzoek bij misdaden ... DNA-onderzoek is een logische en ruime zoekterm voor al deze contexten.

Conclusie:

De voorkeursterm wordt omgekeerd:

DNA-onderzoek

X Genetisch onderzoek

X Erfelijkheidsonderzoek

X DNA-testen -> uitsluiting schrappen en voorlopig niet als trefwoord gebruiken

1.5 ZIZO-invullingen

1.5.1 Vuur/Vuurbestrijding/Brandweer:

Waar plaatsen we in de ZIZO een boek over **Vuur / Vuurbestrijding / Brandweer**, waarbij de inhoud niet over België gaat?

- Brandweer staat in ZIZO geannoteerd bij OPOBVE Overheid - Politiek > Overheid - Politiek > Overheid in België > Veiligheidsdiensten.

Op zich is dat ok, maar niet voor titels die niet over België gaan.

Titels worden dan

- ofwel toch bij Veiligheidsdiensten geplaatst
- ofwel bij Natuurrampen
- ofwel bij Milieuproblemen
- ofwel als het over brandweerwagens gaat: bij transport, vrachtwagens, ...

Conclusie:

De werkgroep is het erover eens dat dit niet moet geannoteerd worden in ZIZO volw. Alles blijft behouden zoals het nu is. De titels moeten titel per titel bekeken worden om te bepalen in welke rubriek ze best terecht komen.

1.5.2 Annotatie 'Geschiedenis van...':

Bij sommige ZIZO-rubrieken staat in de 'omvat o.a.' iets als 'geschiedenis van...'. Daardoor komen zeer historische titels (bv. Vlacc-nr. 10547800) regelmatig bij andere rubrieken terecht. Als deze annotatie er niet zou staan, zouden we dit soort boeken niet plaatsen bij de andere rubrieken, maar in het domein geschiedenis.

Bv. een historisch werk over de doodstraf: mensen die iets aan dit boek hebben, zijn vooral mensen die geïnteresseerd zijn in het tijdvak, veeleer dan mensen die iets willen lezen over de doodstraf. De doelgroep zijn veeleer geschiedenisstudenten, mensen die geïnteresseerd zijn in deze tijdperiode dan mensen die geïnteresseerd zijn in de doodstraf.

Principe van ZIZO: intuïtief zoeken: alle boeken over doodstraf staan dan bij elkaar, zowel de historische als de meer sociologisch georiënteerde werken. Als we deze annotaties zouden herbekijken, hoe bakenen we dan af vanaf wanneer je een boek dan bij de geschiedenis moet plaatsen, of tot wanneer je het bij het onderwerp kan behouden?

Conclusie:

De meerderheid van de werkgroep is het erover eens om deze annotaties bij de specifieke onderwerpsrubrieken te behouden en de huidige werkwijze aan te houden.

1.6 Overkoepelende issues

1.6.1 Ontsluiting Israël en Palestina

- Deze onderwerpen komen ook voor bij fictie en bij jeugd. We werken toe naar een oplossing die overal gelijkloopt. Wat hierover beslist wordt, moet sowieso ook bekeken worden voor jeugd en fictie -> naar overkoepelende werkgroep
- 156 van de 193 lidstaten van de VN erkennen Palestina als onafhankelijke staat. België deed die belofte, mits 2 voorwaarden: "België zal deze erkenning van de staat Palestina pas bij koninklijk besluit formaliseren zodra de laatste gijzelaar is vrijgelaten en terreurorganisaties zoals Hamas uit het bestuur van Palestina zijn verwijderd", heeft de regering besloten. (Bron: vrt NWS)
- Wikipedia heeft 2 artikels: Palestina (Staat) en Palestina (regio)
- ZIZO: In de landenrubriek LAPSPS bestaat Palestina nu al als geografische aanduiding. Echter: de Landenbepaling bij de ZIZO-rubriek GELAAZ wordt in de etikettenstandaard nu overgenomen van de SISO-landenbepaling (en is in de praktijk dus op dit moment meestal Israël) -> Het is wel mogelijk om dit handmatig aan te passen. In de annotatie staat nu wel de suggestie om Israël: Palestina -> wijzigen naar Israël/Palestina (meer gelijkwaardig)
- SISO: Landenbepaling wijzigen naar 'Palestina' kan niet zomaar, want dan zou je dubbele landenaanduiding nodig hebben. -> vaste dubbele term Israël/Palestina (alfabetische volgorde) introduceren? Voor SISO en daardoor ook voor ZIZO? Dit moet echter eerst naar de SISO-commissie! -> handmatige aanpassing door bibliotheken is in Biblioprint nog steeds mogelijk als ze enkel 'Palestina' als landenaanduiding willen
- Onderwerpen
nieuw vtr 'Gaza-oorlog'?
nieuw vtr Westelijke Jordaanoever?

vtr 'Gaza' (+ 'Gaza-strook') momenteel uitgesloten term bij Arabisch-Israëliësch conflict: apart vtr van maken en een ZIE OOK-verwijzing leggen?

vtr 'Genocide; Palestina' toevoegen aan bepaalde titels?

(<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2025/09/16/israel-pleegt-genocide-volgens-vn-onderzoek/>)

- Voor de etiketten van Biblioprint is de volledige vermelding Israël / Palestijnse gebieden mogelijk.

Conclusie:

- We stellen voor aan de SISO-commissie om in SISO de rubriek geschiedenis de geografische aanduiding aan te passen naar 'Israël/Palestijnse gebieden'

- Voor de andere rubrieken:

- Als er geografische grenzen een rol spelen: naargelang waarover het gaat:

-> Israël

-> Palestina

-> Israël / Palestijnse gebieden

- Als het gaat over de cultuur en verwante onderwerpen (kunst, kookboeken, ...):

-> Israël

-> Palestina / Palestijnse gebieden

Over de onderwerpen zijn er nog heel wat vragen:

- Nu: de meeste titels staan onder Arabisch-Israëliësch conflict, met veel uitgesloten termen.

- Op basis van het groeiende aantal titels: moeten we nieuwe onderwerpen introduceren?

- Gaza-oorlog: dit is niet de eerste Gaza-oorlog. Hier moet dan een datum bij.

- Westelijke Jordaanoever: zijn hier publicaties over? Nu zijn het voornamelijk artikels

- Wat doen we met titels over Gaza / de Gazastrook?

- Genocide ; Palestina: we zullen dit trefwoord toevoegen maar zullen sowieso aparte trefwoorden worden als straks de trefwoorden gesplitst worden.

- Israëliësch-Palestijns conflict: kan dit als ingang gebruikt worden? Hoe verhoudt het zich dan tot het trefwoord Arabisch-Israëliësch conflict?

Omdat we graag een gelijke manier van werken willen voor fictie en non-fictie willen hanteren, verschuiven we deze vragen naar de overkoepelende werkgroep Inhoudelijke ontsluiting.

To do: Vragen omtrent onderwerpen bekijken tegen de eerstvolgende overkoepelende vergadering. Eventuele andere vragen of opmerkingen kunnen doorgestuurd worden naar Thais / het mailforum

1.7 Varia

1.7.1 Overkoepelende werkgroep:

- De vergadering van 4 december wordt uitgesteld naar wellicht februari 2026 vanwege een te geringe agenda.
- Het is nog niet geheel duidelijk hoe af te bakenen wat in de overkoepelende werkgroep besproken moet worden.
- Onderwerpen rond Israël / Palestijnse gebieden / ... : betreft fictie en non-fictie dus beter op de agenda van een overkoepelende werkgroep.
- Ook op de agenda (vraag bib Gent): Troje / Trojaanse oorlog

1.7.2 Feedback werkwijze structuur werkgroepen

- Twee- à drietal keer per jaar
- Werkwijze in aparte werkgroep Non-fictie is oké bevonden door de werkgroepsleden
- Agendapunten: mogen steeds doorgestuurd worden – eerst via mailforum

2 Volgende vergadering

De datum voor de volgende vergadering wordt geprikt zodra er meer duidelijkheid is over de opleidingsdata voor de nieuwe invoersoftware Elody.

3 Aanwezigheden

Naam	Organisatie	Aanwezig/verontschuldigd
Mathilde B.	Bib Antwerpen	Verontschuldigd
Arnold M.	Bib Antwerpen	Aanwezig
Catherine M.	Bib Brugge	Aanwezig
Martine V.	Bib Brussel (Muntpunt)	Aanwezig
Sandra M.	Bib Duffel	Verontschuldigd
Els L.	Bib Gent	Aanwezig
Dirk D.	Bib Hasselt	Aanwezig
Juul B.	Bib Leuven	Aanwezig
Stijn C.	Bib Waregem	Aanwezig
Thaïs M.	Cultuurconnect	Aanwezig
Marjan H.	Cultuurconnect	Aanwezig